Tento materiál bol vytvorený vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja, v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. Aktualizované vydanie bolo podporené z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, v rámci programu cezhraničnej spolupráce Interreg Slovensko – Česko 2021-2027, priorita Vzdelávanie.

Montessori definičný materiál
Zobrazovanie Zeme – Svetové strany
II. aktualizované vydanie

Spracovala: *Martina Gymerská*
Odborní garanti: Ján Grenčík, Barbora Kněžínková
Obrázky: *Mária Veselovská*

Vydalo občianske združenie PERSONA
Vrančovičova 29, Bratislava, http://ozpersona.sk/
Viac inšpirácií a materiálov nájdete na
http://montessoripedia.org/

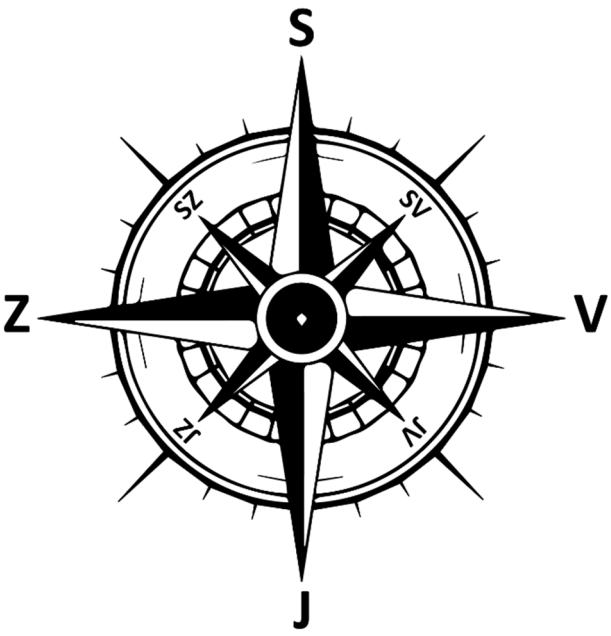

© PERSONA, 2026 ZZ01

Zobrazovanie Zeme

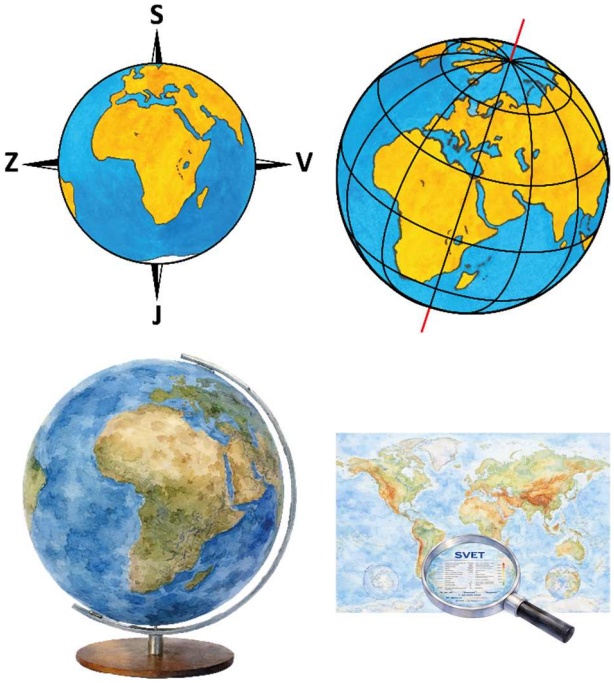
Svetové strany

Pre poznávanie našej planéty slúžia ľuďom rôzne zjednodušujúce **zobrazenia Zeme**.

Pri zobrazovaní Zeme pomáhajú ľuďom základné smery, podľa ktorých sa určuje na zemskom povrchu smer (sever, juh, východ západ) a tiež rôzne myslené čiary, ktoré pomáhajú určiť polohu každého miesta na Zemi.

Medzi základné nástroje zobrazovania Zeme patrí glóbus a rôzne druhy máp.

2

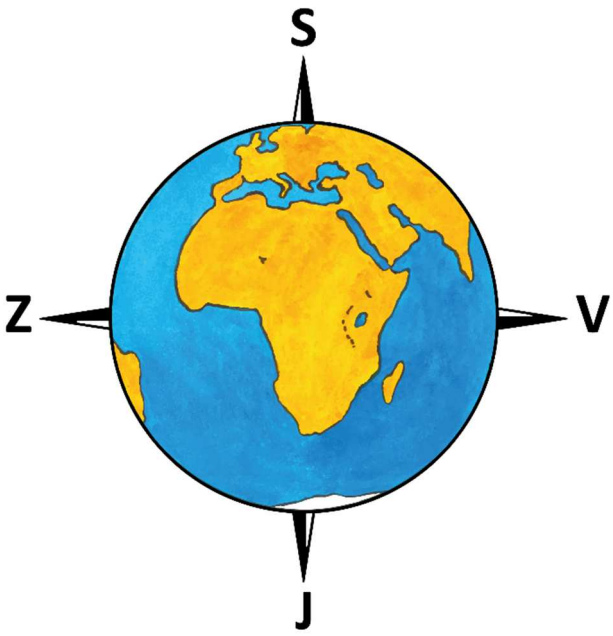
Symbol, ktorý sa používa pre grafické znázornenie smerov svetových strán, sa nazýva **smerová ružica**.

Označuje sa aj veterná ružica. Toto označenie sa používa preto, lebo pri plavbe na plachetnici najčastejšie slúži na určovanie smeru vetra.

Vyznačuje hlavné a vedľajšie svetové strany, pričom na ich označenie používa začiatočné písmena ich anglického názvu: N – north (sever), S – south (juh), E – east (východ), W – west (západ).

So smerovou ružicou sa môžeme stretnúť na kompase, mapách, na pomníkoch a tiež na takmer všetkých navigačných systémoch.

15

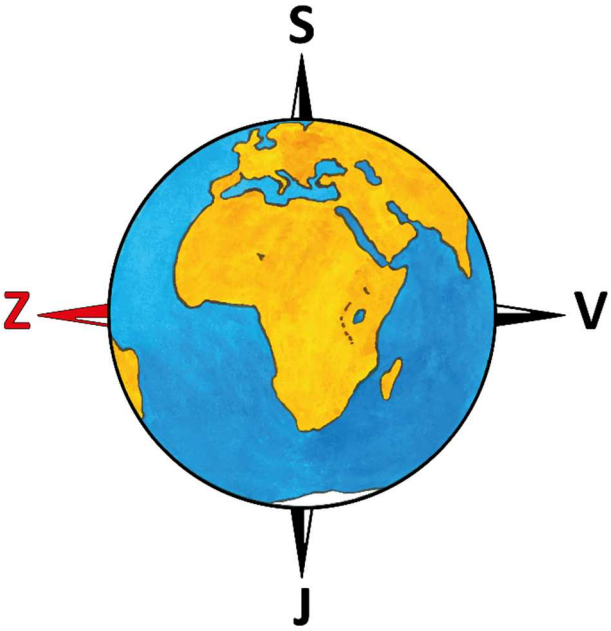
4

Smer zapadajúceho Slnka, ktorý leží kolmo k severnému a južnému smeru, nazývame **západ**.

Slnko zapadá presne na západe v deň jarnej a jesennej rovnodennosti.

Slovenskou skratkou na označenie západu je písmeno Z.

13

Štyri základné smery, podľa ktorých sa určuje na zemskom povrchu smer, nazývame **svetové strany**.

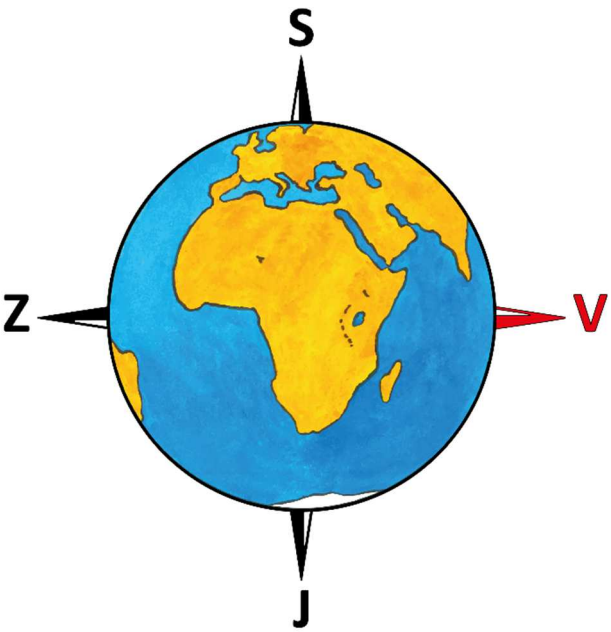
Názvy základných svetových strán sú sever (S), juh (J), východ (V), západ (Z). Tieto štyri základné smery sa zhodujú so smerom rovnobežiek a poludníkov.
Pre presnejšie určenie smeru sa používajú aj vedľajšie svetové strany, ktoré ležia medzi hlavnými svetovými stranami. Názvy vedľajších svetových strán sú severovýchod (SV), severozápad (SZ), juhovýchod (JV), juhozápad (JZ).

Pre grafické znázornenie smerov svetových strán sa používa ***smerová ružica***.

Na určenie svetových strán sa používajú rôzne zariadenia a možná je aj orientácia podľa rozličných prírodných úkazov.

12

5

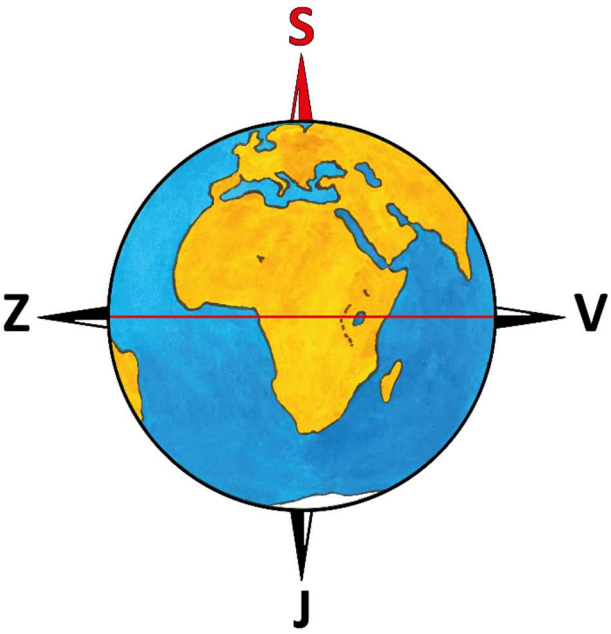
Smer k pólu Zeme, ktorý sa nachádza na ľavej strane, pokiaľ stojíme na rovníku v smere otáčania Zeme, nazývame **sever**.

Vo väčšine krajín ide o primárnu svetovú stranu, ktorá sa používa na definovanie všetkých ostatných smerov.

Slovenskou skratkou na označenie severu je písmeno S.

10

7

Smer vychádzajúceho Slnka, ktorý leží kolmo k severnému a južnému smeru, nazývame **východ**.

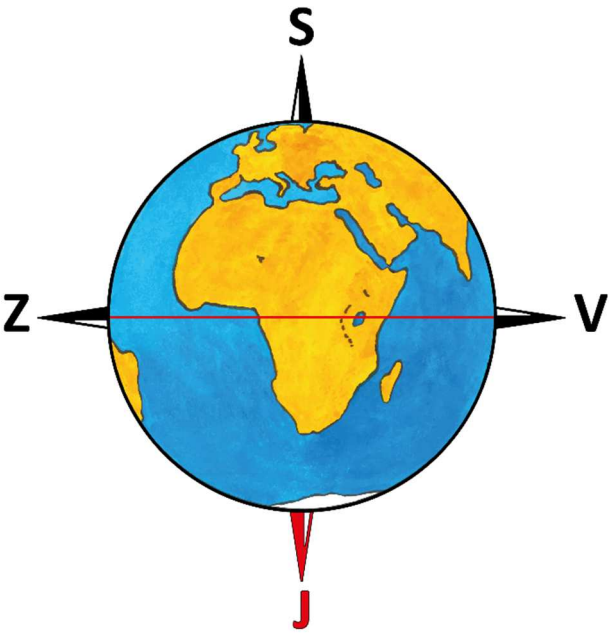
Slnko vychádza presne na východe v deň jarnej a jesennej rovnodennosti.

Slovenskou skratkou na označenie východu je písmeno V.

6

11

Smer k pólu Zeme, ktorý sa nachádza na pravej strane, pokiaľ stojíme na rovníku v smere otáčania Zeme, nazývame **juh**.

Na severnej pologuli je možné určiť juh podľa pozície Slnka, v ktorej sa nachádza na poludnie, v zenite. Odtiaľ pochádza aj názov „obedňajšia strana“.

Slovenskou skratkou na označenie juhu je písmeno J.

8

9